

Dintre cele patru portrete de regi persani, bogat costumați și cu coroane de voievozi români pe frunte, atragem atenția asupra miniaturilor lui Cambize¹, fiul lui Cyrus, și a lui «Darie, feciorul lui Istaspu».

Mai ales Darius seamănă la față cu unul dintre bătrînii noștri voievozi. Poartă pe cap coroană în cinci colțuri, iar ca îmbrăcăminte, o mantie de stofă bogată. Trăsăturile feței sînt cele ale unui om blajin. De altfel, tradiția îi atribue meritul de a fi ajutat la rezidirea Ierusalimului².

Olofern³, generalul lui Nabucodonosor, omorît de Iudita, este înfățișat prin portretul unui bărbat tînăr și dirz, cu o barbă tăiată foarte scurt și cu priviri vioaie. Pare îmbrăcat în armură; pe umărul stîng, într-o copcă își are prinsă mantia, ce-i atîrnă pe umărul celălalt. Întreaga ținută este aceea a unui dirz cavaler occidental. Lîngă el, într-un medalion, întîlnim portretul legendarei Iudita. Reprezentată din profil, cu capul întors spre Olofern, avem în față ochilor portretul unei femei de o rară frumusețe. Deasupra frunții, peste un păr bogat ce-i cade în bucle pe umeri, Iudita poartă diademă. La gît distingem cu greu un șirag de mărgelă, așa cum am întîlnit și la portretul Tamarei și la portretul Rahabei, soția lui Booz. Îmbrăcămîntea foarte aleasă, era cerută, în concepția artistului, de mijloacele pe care urma să le folosească Iudita la omorîrea lui Olofern.

Textul primei coloane, foarte redus, se ocupă de porțile Ierusalimului, a căror schiță am amintit-o mai sus, iar textul coloanei a doua povestește în prima parte, pe scurt, uciderea lui Olofern de către Iudita, iar a doua parte se ocupă de regii Persiei reprezentați pe această pagină.

Fila 17v cuprinde 19 portrete de bărbați, dintre care patru sînt așezate pe prima linie a preoților urmașii lui Eleazar: Iuda³⁴⁵, Ioann³⁴⁶, Iuda³⁴⁷ preotul, Onia³⁴⁸. Cu portretele lui Iisus³⁴⁹ și Manasi³⁵⁰ așezate pe a doua linie, cea descendentă din Ithamar, aceasta ia sfîrșit. Patru medalioane reprezentînd pe Iosif³⁵¹, Semir³⁵², Mattathia³⁵³ și Meath³⁵⁴ sînt așezate pe fișia verde; două portrete — al lui Abiut³⁵⁵ și a lui Eliachim³⁵⁶ — pe fișia centrală; patru portrete de regi persani înfățișînd pe Aravon³⁵⁷, Artaxerx³⁵⁸, Xerxis³⁵⁹ și Sogdian³⁶⁰ sînt așezate pe linia conducătorilor Samariei, iar ultimele trei portrete, așezate la mijlocul coloanei a doua, fără legătură între ele, reprezintă pe profeții Ezdra³⁶¹, Neemia³⁶² și Maleahi³⁶³.

Textul primei coloane, mai larg, se ocupă de templele amintite în Vechiul Testament și despre construirea lor. Textul redus de pe a doua coloană continuă povestirea despre Ezdra începută pe pagina precedentă.

Fila 18 cuprinde 14 portrete de bărbați și unul de femeie, dispuse după cum urmează: cinci portrete înfățișînd pe Simon³⁶⁴ dreptul, Eleazar³⁶⁵, Manasi³⁶⁶, Onia³⁶⁷, Simon³⁶⁸ pe linia preoților, la marginea primei coloane; două portrete al lui Vago³⁶⁹ și Ili³⁷⁰ pe linia verde; două portrete — al lui Azor³⁷¹ și al lui Sadoc³⁷² — pe fișia centrală; patru portrete de regi persani înfățișînd pe Darie³⁷³, Asuer³⁷⁴, Artaxerx³⁷⁵, feciorul lui Cothos și pe Arsami³⁷⁶, pe linia stîpînitorilor în Samaria, și două portrete — al lui Mardoheu³⁷⁷ și al Esterei³⁷⁸ —, fără legătură între ele, în coloana a doua.

Subliniem portretul Esterei, care este înfățișată sub chipul unei foarte frumoase regine, cu chip suav și păr bogat ce-i cade pe umeri. Pe cap poartă coroană regală, asemeni lui Artaxerxe soțul său. Costumul bogat și colierul ce-i împodobește gîtul, ca și întreaga ținută, amintesc de domnițele noastre.

Textul acestei pagini se ocupă, pe prima coloană, de cîteva figuri de preoți și de personaje de pe coloana corespunzătoare a paginii următoare, iar pe coloana a doua este povestită, pe scurt, cartea Esterei. «În vremea acestuia <sic> învăța Aristotel la Platon filosoful», conchide Antim Ivireanul.

Fila 18v cuprinde 23 de portrete, a căror așezare este diferită de aceea a paginilor precedente. Pe linia preoților întîlnim șase portrete: al lui Onia³⁷⁹, Iisus³⁸⁰ au Iason, Onia³⁸¹ au Menelau, Alchim³⁸², Iuda³⁸³ Macabeul și Ioanatan³⁸⁴. În dreptul celui de-al cincilea portret, care îl reprezintă pe Iuda Macabeul³, se găsește portretul lui Matatia³⁸⁵ preotul, din care se desfac cinci linii ce duc la cei cinci fii ai săi: Iuda Macabeul, legat de tatăl său printr-o linie

¹ În ms. Camvisis.

² Ezdra, III, cap. 4-6.

³ Vezi Cartea Iuditei.

⁴ În ms. Aviuth. Cf. Evanghelia de la Matei, cap. I, 13.

⁵ Biblia, p. 527-543.

⁶ În ms. Malahia, Cf. Biblia, p. 977-980.

⁷ În dreptul portretului, Antim Ivireanul dă următoarea explicație: «Acest Eleazar au trimis pre cei 70 de tîlcuitori la Egipt, pre carii, după ce au tîlcuit i-au dăruit Ptolemeu Filadelf⁸ul, împăratul Egiptului, cu daruri mari și la Iude <e> a cu cînte i-au trimis. Acesta zice Filon istoricul.

⁸ Biblia, p. 545-557.

⁹ Cele 3 cărți ale Macabeilor în Biblia, p. 1111-1181.